Maternal Sacrifice and The Birthing of the World

Rabbanit Leah Sarna | Drisha Institute for Jewish Education | 28 Elul 5783

I. Supposition: Kayin was born before the sin. Creation in a pre-sin world = kinyan.

1. Genesis 4:1-2

Now the Human knew his wife Eve, and she conceived and bore Cain, saying, "I have gained a person with the help of 7." She then bore his brother Abel. Abel became a keeper of sheep, and Cain became a tiller of the soil.

וְהָאֶדֶּׁם יָדָע אֶת־חַנָּה אִשְׁתְּוֹ וַתַּהַרֹּוֹתֵּלֶּד אֶת־לֵּיִן וַתְּאָרָ קַנְיִתִּי אִישׁ אֶת־ה': וַתְּסָף לְלֶּדֶת אֶת־אָחִיו אֶת־הָבֶל וַיְהִי־הָבֶל רְׁרֵצה צֹאן וְלֵּיִן הָיָה עֹבָד אַדְּמָה:

2. Rashi on Genesis 4:1:1-3

(1) והאדם ידע AND THE MAN KNEW already before the events related above took place — before he sinned and was driven out of the Garden of Eden. So, also, the conception and birth of Cain took place before this. Had it been written, וידע אדם it would imply that after he was driven out children were born to him (Genesis Rabbah 22:2).

3. Bereshit Rabba 22:2

And Adam knew...and she conceived and bore Cain. Rabbi Elazar ben Azariah says: three wonders happened on the same day. On that day they were created, on that day they had sex and on that day they had children. Rabbi Akiva said: in the past Adam was created from earth and Eve was created from Adam. From here on, "in our image in our likeness" no man without a woman and no woman without a man and not the two of them without the Divine Presence.

4. Rashi on Genesis 4:1

קין — She called him so with reference to her use of the word. את קניתי 'with the Lord"; she meant to say: when He created me and my husband He created us by Himself, but in the case of this one we are copartners with Him (cf. Niddah 31a).

רש"י על בראשית די:אי:אי-גי

והאדם ידע. כְּבָר קֹדֶם הָעִנְיָן שֶׁל מַעְלָה, קֹדֶם שֶׁחָטָא וְנִטְרד מִגַּן עֵדֶן, וְכֵן הַהֵּרִיוֹן וְהַלֵּדָה, שֶׁאָם כָּתַב וַיֵּדַע אָדָם, נִשְׁמָע שֶׁלְאַחַר שָׁנִּטְרִד הָיוּ לוֹ בָנִים:

בראשית רבה כב:ב

וְהָאָדָם יָדַע וגו', ...וַתַּהַר וַתֵּלֶּד אֶת קַיִן,
אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר בֶּן עֲזַריָה שְׁלֹשָׁה פְּלָאִים
נַצְשׁוּ בְּאוֹתוֹ הַיּוֹם, כּוֹ כַּיוֹם נִבְרְאוּ, כּוֹ כַּיוֹם
שִׁמְשׁוּ, כּּוֹ כַּיוֹם הוֹצִיאוּ תּוֹלֶדוֹת....
רַבִּי עֲקִיכָא...לְשֶׁעָבַר אָדָם נִבְרָא מֵאָדָמָה,
וְחַנָּה נִבְרֵאת מֵאָדָם, מִכָּאון וְאֵילָדְ (בראשית
א, כו): בְּצַלְמֵנוּ כִּדְמוּתֵנוּ, לֹא אִישׁ בְּלֹא
אִשָׁה וְלֹא אִשָּׁה בְּלֹא אִישׁ, וְלֹא שְׁנֵיהֶם בְּלֹא
שָׁכִינָה.

רשי על בראשית ד:א

קין. עַל שֵׁם קָנִיתִי: **את ה'.** כְּמוֹ עִם ה', כְּשֶׁבָּרָא אוֹתִי וְאֶת אִישִׁי, הוּא לְבַדּוֹ בְּרָאָנוּ אֲבָל בָּזָה שֻׁתָּפִים אָנוּ עִמּוֹ (נדה ל"א):

ל. רש"ר הירש בראשית ד':א'

קניתי איש את ה'– המושג המקורי של קניין תלוי במושג הייצור. עיקר הונו של אדם הוא כחו, משום כך משמעותו העיקרית של "קנה" אינה קניין על ידי כסף אלא על ידי כח. כך הקב"ה הוא "קונה שמים וארץ" (להלן יד, יט,כב); הוא הבעלים של השמים והארץ מפני שהוא בראם. בהרחבה, "קָנֶה" – קלח הצמח, המוציא ציצים ופרחים. וכך גם בפסוקנו: על ידי הקרבת כחי קניתי איש זכר, בעזרת ה' ובסיועו.

6. Ramban on Genesis 4:1:1

AND SHE CONCEIVED AND BORE CAIN...The correct interpretation appears to me to be that she said: "This son will be for

רמב"ן על בראשית די:אי:אי

ותהר ותלד את קין ...והנכון לי שאמרה הבן ... הזה יהיה לי קנין לה' כי כאשר נמות יהיה me an acquisition for the Eternal, for when we shall die he will exist in our stead to worship his Creator."...

Now she [Eve] called one son by a name indicating "acquisition," and the second one she called Abel, denoting "vanity" because man's acquisition is likened to vanity. But she did not wish to say so explicitly. Therefore, no reason is written for the name of the second son.

במקומנו לעבוד את בוראו... וקראה האחד בשם קנין והשני הבל כי קנין האדם להבל דמה ולא רצתה לפרש זה על כן לא נכתב טעם בשם השני

7. John Locke, Second Treatise, §§ 27

27. Though the Earth, and all inferior Creatures be common to all Men, yet every Man has a *Property* in his own *Person*. This no Body has any Right to but himself. The *Labour* of his Body, and the *Work* of his Hands, we may say, are properly his. Whatsoever then he removes out of the State that Nature hath provided, and left it in, he hath mixed his *Labour* with, and joyned to it something that is his own, and thereby makes it his *Property*. It being by him removed from the common state Nature placed it in, hath by this *labour* something annexed to it, that excludes the common right of other Men. For this *Labour* being the unquestionable Property of the Labourer, no man but he can have a right to what that is once joyned to, at least where there is enough, and as good left in common for others.

II. Turns out we don't own the humans we create.

8. Genesis 3:22-23

And God ¬' said, "Now that humankind has become like any of us, knowing good and bad, what if one should stretch out a hand and take also from the tree of life and eat, and live forever!" So God ¬' banished humankind from the garden of Eden, to till the humus from which it was taken:

וַיָּאמֶר וּ ה' אֱלֹלִים הֵן הָאָדָם הָיָה ֹכְּאַחַד מִמֶּנוּ לָדַעַת טָוֹב וֵרֶע וְעַתָּה וּ פֶּן־יִשְׁלַח יָדֹוֹ וְלָלַחֹלְגַּם מֵעֵץ הַחַיִּים וְאָלֵל וָחַי לְעֹלֶם: וְיְשׁלְחֵהוּ ה' אֱלֹלָים מִגַּן־עֵדֶן לַעֲבֹד אֶת־הָאֵדְלָה אֲעֵׁר לַקַּח מִשֵּׁם:

9. Ramban on Genesis 3:22:1

AND NOW, LEST HE PUT FORTH HIS HAND. ...And now that Adam had the power of choice, He therefore guarded this tree from him for at first Adam did only what he was commanded and he did not eat thereof as he did not need it.

רמב"ן על בראשית גי:כ״ב:אי

ועתה פן ישלח ידו ...והנה עתה שהיתה לו בחירה שמר העץ הזה ממנו כי מתחילה לא היה עושה אלא מה שיצווה ולא אכל ממנו כי לא היה צריך רחוק:

III. But they can choose us with love

10. Exodus 21:5

But if the slave declares, "I love my master, and my wife and children: I do not wish to go free,"

אַצֵא חָפְיִשִיי:

ָוְאָם־אָמָר יֹאמַר הָעֶבֶד אָהַבְתִּי אֶת־אֲדֹנִי אֶת־אָשִׁהַי וְאֶת־בַּגַי לְא

11. Genesis 25:8-10 בראשית כ"ה:ח'-ר'

And Abraham breathed his last, dying at a good ripe age, old and contented; and he was gathered to his kin. His sons

וַיּגְוַֹע וַיָּמֶת אַבְרָהָם בְּשֵׁיבָה טוֹבָה זָקֵן וְשְׂבֵעַ וַיִּאֶסֶף אֵל־עַמֵּיו: וַיִּקבִּרוּ אֹתוֹ יִצְחָק וְיִשְׁמֵעֵאל בָּנִיו אֵל־מִעַרֶת Isaac and Ishmael buried him in the cave of Machpelah, in the field of Ephron son of Zohar the Hittite, facing Mamre, the field that Abraham had bought from the Hittites; there Abraham was buried, and Sarah his wife. הַמַּכְפֵּלֶה אֶל־שְׂזֵה עֶפְרָן בֶּן־צֹחֵר הַחִתִּי אֲשֶׁר עַל־פְּגִי מַמֵרָא: הַשָּׁדֶה אֲשֶׁר־קָנָה אַבְרָהָם מֵאֵת בְּנִי־חֵת שָׁמָה קַבַּר אַבְרָהָם וְשַׂרָה אִשְׁתִּוֹ:

12. I Samuel 7:17

Then he would return to Ramah, for his home was there, and there too he would judge Israel. He built an altar there to the LORD.

שמואל א ז:יז

וּתְשֵׁבָתָוֹ הָרָמָּתָהֹ כִּי־שָׁם בֵּיתוֹ וְשָׁם שָׁפָּט אָת־יִשְׂרָאֵל וַיְּבֶּן־שָׁם מִוְבָּחַ לָה׳

ירמיהו ל"א:ט"ו-י"ז

כה אמר ה' מנעי קולך מבכי ועיניך מדמעה כי יש שכר לפעלתך נאם־ה' ושבו מארץ אויב ויש־תקוה לאחריתך נאם־ה' ושבו בנים לגבולם (ס)

13. Jeremiah 31:15-17

Thus said GOD: Restrain your voice from weeping, Your eyes from shedding tears; For there is a reward for your labor—declares GOD: They shall return from the enemy's land. And there is hope for your future—declares GOD: Your children shall return to their country.

IV. Choosing the relationship gives power to the children - we are the coronators

14. Machzor Rosh Hashanah Ashkenaz, Musaf, First Day of Rosh Hashana, Kedushah 42

And all shall come to serve You and bless Your glorious Name, and throughout the isles they shall declare Your righteousness. And peoples will seek You, who knew You not before; and they will praise You, those who live in every part of the earth, and they will say, always, "Magnified be Adonoy."... And they will speak of Your might, and they will uplift You causing You to be uplifted above all, and they will fervently beseech Your Presence and crown You with a crown of glory. And the mountains will burst out in joyous song, and the isles will exult in Your Kingship, and they will accept the yoke of Your kingdom upon themselves, and they will exalt You in the assembly of peoples. Those from far-off lands will hear of this and they will come, and they will tender unto You the crown of sovereignty.

ure use coronations

ראשון של ראש השנה, קדושה מ״ב וְיֶצֶתְיוּ כֹל לְעָבָדֶּךְ וִיבָּרְכוּ שֵׁם כְּבוֹדֶךְ. וְיַגִּידוּ בָאִיִּים צְּדֶקֶךְ. וְיִדְרְשִׁוּךְ עַמִּים לֹא יְדָעִוּךְ. וִיהַלְלְוּךְ כָּל אַפְסִי אֶרֶץ. וְיֹאמְרוּ תָמִיד יִגְדֵּל ה': ... וִימַלְלוּ אֶת גְּבוּרָתֶדְּ וִינַשְׂאִוּךְ מָתְנַשֵּׁא לְכֹל לְרֹאשׁ. וִיסַלְדוּ בְחִילָה פָּגִיךְ. וִיעַשְׁרְוּךְ נָזֶר תִּפְּאָרָה: וְיִפְצְחוּ הָרִים רַנָּה. וְיִצְהַלוּ אִיִּים בְּמֶלְכֶבְּ. וִיקַבְּלוּ על מַלְכוּתְדְּ עֲלֵיהָם. וִירוֹמְמְוּדְּ בְּקְהַל עָם. וְיִשְׁמְעוּ רְחוֹקִים וְיָבְוֹאוּ. וְיִהְנוּ לְךְּ בֶּתֶר מְלוּכַה:

מחזור אשכנז לראש השנה, תפילת מוסף, יום

V. As for parents: let them go with love

15. Vayikra Rabbah 29:1

1 "On the seventh month on the first of the month" (Leviticus 23:24): It comes out that you say on Rosh Hashanah (the first of Tishrei in the first year) in the first hour, [man's creation] rose in thought; in the second, [God] consulted with the angels; in the third, He gathered his dirt; in the fourth, He kneaded it; in the fifth, He weaved it; in the sixth, He made it a

ויקרא רבה כ"ט:אי

בַּחֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי בְּאֶחָד לַחֹדֶשׁ (ויקרא כג, כד), ... נִמְצֵאתָ אַתָּה אוֹמֵר בְּיוֹם רֹאשׁ הַשָּׁנָה בְּשָׁנָה רִאשׁוֹנָה עָלָה בַּמַּחֲשָׁבָה, בַּשְׁנִיָּה נִתְיָעֵץ עִם מַלְאָכֵי הַשָּׁרֵת, בַּשְׁלִישִׁית כְּנֵּס צְפָרוֹ, בָּרְבִיעִית גָּבְּלוֹ, בַּחַמִישִׁית רְקִמוֹ, בַּשְׁשִׁית עֲשַׂאוֹ גֹּלֵם, form; in the seventh, He blew breath into it; in the eighth, He placed him into the Garden [of Eden]; in the ninth, he was commanded [about the fruit]; in the tenth, he transgressed; in the eleventh, he was judged; in the twelfth, he was pardoned. The Holy One, blessed be He, said to Adam, "This is a sign for your children: In the same way that you stood in front of Me in judgement on this day and were pardoned, so too in the future will your children stand in front of Me in judgement on this day and be pardoned in front of Me." When? "On the seventh month on the first of the month"

בַּשְׁבִיעִית נָפַח בּוֹ נְשָׁמָה, בַּשְׁמִינִית הִכְנִיסוֹ לַגָּן, בַּתְשִׁיעִית נִצְטַנָּה, בָּעֲשִׂירִית עָבַר, בְּאַחַת עֶשְׂרֵה נִדּוֹן, בִּשְׁתֵּים עֲשְׂרֵה יָצָא בְּדִימוּס. אָמַר הַקְּדוֹש בָּרוּך הוּא לְאָדָם, זֶה סִימָן לְבָנֶיךּ כְּשֵׁם שֶׁעָמַדְתָּ לְפָנֵי בַּדִּין הַיּוֹם הַזָּה וְיָצָאתָ בְּדִימוּס, כָּךְ עֲתִידִין בָּנֶיךְ לַעֲמֹד לְפָנֵי בַּדִּין בְּיוֹם זֶה וְיוֹצְאִין לְפָנֵי בְּדִימוּס, אֵימַתִי בַּחֹדָשׁ הַשְּׁבִיעִי בָּאָחָד לַחֹדָשׁ.

Jastrow, זימוס II 1

דימוֹס II m. (δῆμος) 1) people (populus). Gen. R. s. 6; Ex. R. s. 15, v. דימוֹס II. —2) popular gathering, public festival with games (δημοτικός ἀγών) given by Emperors or high officials and connected with amnesty; in gen. amnesty, pardon. Y. Ber. IX, 14b when the king קורו garnts a general pardon, opp. הוה Gridd. 63a משה כד' הוה act as was done in that public game (Ar. בר' הוה –Lev. R. s. 29, a. fr. "די he was pardoned. Gen. R. s. 79 when he heard a divine voice say איז לפריקולה, של השה (pardon), the bird escaped, opp. אינהן בר' צורן בר' צורן בר' על בר' וכ' Y. Shebi. IX, 38d top; Pesik. B'shall. p. 88b דינוֹס (corr. acc.); a. fr. —[Ex. R. s. 2, beg. ידימוֹסְיִּק, v. דימוֹסָהְּ, v. דִימוֹסָהְ, v. קימוֹסָהְ, v. קימוֹסָהְ, v. קימוֹסָהְ, v. דימוֹסָהְ, v. קימוֹסָהְ, v. דימוֹסָהְ, v. קימוֹסָהְ, v. דימוֹסָהְ, v. דימוֹסְהָ, v. דימוֹסְהָ, v. דימוֹסְהָ, v. דימוֹסְהָ, v. דימוֹסָהְ, v. דימוֹסְהָּ, v. דימוֹסְהָּיִי בְּיִיּיִי בְּיִי בְּיִי

16. Genesis 3:21-22

And God 7' made garments of skins for Adam and his wife, and clothed them. And God 7' said, "Now that humankind has become like any of us, knowing good and bad, what if one should stretch out a hand and take also from the tree of life and eat, and live forever!"

17. Genesis 21:12-16

But God said to Abraham, "Do not be distressed over the boy or your slave; whatever Sarah tells you, do as she says, for it is through Isaac that offspring shall be continued for you. As for the son of the slave-woman, I will make a nation of him, too, for he is your seed." Early next morning Abraham took some bread and a skin of water, and gave them to Hagar. He placed them over her shoulder, together with the child, and sent her away. And she wandered about in the wilderness of Beer-sheba. When the water was gone from the skin, she left the child under one of the bushes, and went and sat down at a distance, a bowshot away; for she thought, "Let me not look on as the child dies." And sitting thus afar, she burst into tears.

18. I Samuel 2:18-19

Samuel was engaged in the service of the LORD as an attendant, girded with a linen ephod. His mother would also make a little robe for him and bring it up to him every year, when she made the pilgrimage with her husband to offer the annual sacrifice.

1° 5-8° 5. % 11 / 0 K | 1

וַיַּצַשׁ"ה' אֱלֹלִים לְאָדָם וּלְאִשְׁתָּוֹ כָּתְנִוֹת עִוֹר וַיַּלְבִּשֵׁם: {פ} וַיִּאמֶר! ה' אֱלֹלִים הֵן הָאָדָם הָיָה בְּאַחַד מִמֶּנוּ לָדַעַת טִוֹב וָרֵע וְעַתָּה! פֶּן־יִשְׁלַח יָדֹוֹ וְלָקַחֹ,גַּם מֵעֵץ הַחַיִּּים וְאָכֵל וָחַי לְעֹלָם:

בראשית כ"א:י"ב-ט"ז

וַיּאמֶר אֱלֹקִים אֶל־אַבְרָהָם אַל־יֵרָע בְּעֵינֶיהּ עַל־הַנַּער וְעַל־אֲמָתֶּה כּל אֲשֶׁר תֹאמֵר אֵלֶיף שֵׂרָה שָׁמַע בְּקֹלֵה כִּי בִיצְחָּק יִקָּרָא לְּךָּ זָרְע: וְגַם שֶׁת־בֶּן־הָאָמָה לְגִּוֹי אֲשִׁימֻנוּ כִּי זַרְעַּךְ הְוּא: וַיִּשְׁכֵּם אַבְרָהָם וּבַּבֹקר וַיִּקח־לֶּהֶם וְהַמַת מִים וַיִּתַּן אֶל־הָגָּר שָׁם עַל־שִׁבְמָה וְאֶת־הַיֶּלֵד וְיִשַׁלְּחָה מַוֹם וְהַתַּמֶת וַמִּשְׁלֵּהְ וַמִּעְ שֶׁם עַל־שִׁבְמָה וְאֶת־הַיֶּלֵד וַיְשַׁלְחָה וַמְלֶה וַמִּעֶר הָרְחַלְּ כִּמְטַחֲנִי לָשֶׁת כִּי אָמְרָה אַל־אָרְאָה בְּמְוֹת הַיָּלֵד וַתִּשָּׁב מְּנָּגִי וַתִּשָּׂא אֶת־קֹלָה וַתִּבְּךָ:

שמואל א בי:ייח-רייט

וּשְׁמוּצֵّל מְשֶׁרָת אֶת־פְּנֵי ה' נַּצַר חָגוּר אֵפְוֹד בָּד: וּמְעִיל קטן מַצֲשֶׁה־לָּוֹ אִמּוֹ וְהַעַלְתָה לִוֹ מִיָּמִים וּיָמֵימָה בַּצְּלוֹתָה אֶת־אִישָּׁה לִזְבָּח אֶת־זֶבַח הַיָּמִים:

19. Mishnah Ta'anit 2:4

For the conclusion of the first blessing: Redeemer of Israel, he recites: He Who answered Abraham on Mount Moriah (see Genesis 22:11–18), He will answer you and hear the sound of your cry on this day. Blessed are You, Lord, Redeemer of Israel.

משנה תענית ב':ד'

עַל הָרָאשׁוֹנָה הוּא אוֹמֵר, מִי שֶׁעָנָה אֶת אַבְרָהָם בְּהַר הַמּוֹרִיָּה, הוּא יַעֲנֶה אֶתְכֶם וְיִשְׁמֵע בְּקוֹל צַעֲקַתְּכֶם הַיּוֹם הַזֵּה, בַּרוּךְ אַתַּה ה' גוֹאֵל יִשְׂרָאֵל.

20. Jerusalem Talmud Taanit 2:4:2

HALAKHAH: But was not Isaac redeemed? Since Isaac was redeemed it is as if all of Israel was redeemed. Rebbi Bevai Abba in the name of Rebbi Johanan: Abraham said before the Holy One, praise to Him: Master of the worlds, it is open and known before You that when You said to me to sacrifice my son Isaac I could have answered and said before You, yesterday You said to me, for in Isaac will your descendants be named, and now You are saying, sacrifice him as elevation offering. Heaven forbid that I should have done this, to the contrary I suppressed my inclination and did Your will. So may it be Your pleasure, Eternal, my God, that when my son Isaac's descendants will be in trouble and nobody will speak in their defense, that You will speak in their defense. The Eternal will see. You will remember for them the binding of Isaac and be filled with mercy for them. What is written afterwards? Abraham lifted his eyes and saw a ram, after, etc. What means "after"? Rebbi Judah ben Rebbi Simon said, after all generations in the future your sons will be gripped by sins and involved in troubles but at the end they will be redeemed by the horns of this ram, [as it is said], and the Eternal, God, will blow the horn and go in Southern storms.

תלמוד ירושלמי תענית ב':ד':ב'

הלכה: וַלֹא יִצְחָק נִגְאַל. מִכֵּיוָן שֶׁנָגְאַל יִצְחָק כִּמִי שַנגאַלוּ כַל־יִשְׂרָאֵל. רְבִּי בֵּיבֵי אַבַּא בְשֵׁם רְבִּי יוֹחַנַן. אָמַר אַבָרָהָם לִפְנֵי הַקָּדוֹשׁ בַּרודְ הוּא. רְבּוֹן ָהָעוֹלָמִים. גָּלוּי וְיָדוּעַ לְפָנֵיךּ שֶׁבִּשַׁעָה שָׁאָמַרְתַּ לִי לְהַעַלוֹת אֶת יִצְחָק בִּנִי הָיָה לִי מַה לְהָשִׁיב וְלוֹמַר לְפָנֶיךָ. אֶתְמוֹל אָמַרְתָּ לִי כִּי בְיִצְחָׁק יִקָּרָא לְדָּ זָרַע וְעַכִשִּיו אַתִּ אוֹמֵר וְהַעֲלֵהוּ שָׁם לְעֹלֶה. חַס וְשָׁלוֹם לָא עַשִּׂיתִי כֵן אֶלָּא כָבַשִּׁתִּי אֶת יִצְרִי וְעַשִּׂיתִי רְצוֹנַךְ. כֵּן יָהִי רַצוֹן מִלְפַנֵיךָ ה' אֱלֹקַיי. שֶׁבִּשַׁעַה שֵׁיָּהִיוּ בַנַיו שֶׁלְיִצְחָק בְּנִי נִכְנָסִים לִידֵי צָרָה וְאֵין לָהֶם מִי יְלַמֵּד שֶׁלְיִצְחָק עַלֵיהֶם סָנֵיגוֹרָיָּא אַתַּה תָהֶא מְלַמֵּד עַלֵיהֶם סָנֵיגוֹרְיָּא. ה' יִרְאֶה. אַתְּ נִזְכַּר לָהֶם עֲקֵידָתוֹ שֶׁלְיִצְחָק אֲבִיהֶם וּמָתְמַלֵּא עֲלֵיהֶם רַחֲמִים. מַה כְתִיב בַּתְרֵיה. וַיִּשָּׂא אַבָרָהָם אֶת־עֵינָיו וַיַּרָא וְהִנֵּה־אַיִל אַחֵּר וגו׳. מָהוּ אַחַר. אָמַר רָבִּי יוּדָה בֵּירִבִּי סִימוֹן. אַחַר כַּל־הַדּוֹרוֹת צַתִידִין בַּנֶיךָ לֵיאָחֵז בַּצֵוֹנוֹת וּלְהָסְתַּבֵּךְ בַּצָּרוֹת וְסוֹפַן לְהִיגָּאֵל בְּקַרְנָיו שֶׁלְאַיָל הַזָּה. [שֶׁנָּאַמַר] וַה' אֱלֹקִים בַשׁוֹפָר יִתְלָּע וְהָלֵךְ בְּסָעַרוֹת תֵּימֵן.

21. Machzor Rosh Hashanah Ashkenaz, Musaf, First Day of Rosh Hashana, Zikhronot 4

Our God and God of our fathers remember us favorably before You and be mindful of us for deliverance and compassion from the eternal high heavens. Remember in our behalf, Adonoy, our God, the covenant, the kindness and the oath which You swore to our father Avraham on Mount Moriah, and let there appear before You the binding with which our father Avraham bound his son Yitzchak upon the altar, and how he suppressed his compassion to do Your will with a whole heart; so may Your compassion suppress Your anger against us, and in Your great goodness turn Your fierce anger

מחזור אשכנז לראש השנה, תפילת מוסף, יום ראשון של ראש השנה, זכרונות ד׳

אֱלֵקִינוּ וֵאלֹמֵי אֲבוֹתֵינוּ זְמֵרְנוּ בְּזָכָּרוֹן טוֹב לְפֶנֵיךְ וּפָקָדְנוּ בִּפְּקַדַּת יְשׁוּעָה וְרַחָמִים מִשְׁמֵי שְׁמֵי קֶדֶם וּזְכָר לֻנוּ ה' אֱלֹקִינוּ אֶת הַבְּרִית וְאֶת הַחֲסֶד וְאֶת־הַשְׁבוּעָה אֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתָּ לְאַרְרָהָם אָבִינוּ בְּהַר הַמּוֹרִיָּה וְתַרָאֶה לְפָנִיךְ עַבֵּיך הַשְּׁעָקַד אַבְרָהָם אָבִינוּ אֶת יִצְחָק בְּנוֹ עַל גַּבֵּי הַמִּזְבָּח וְכָבַשׁ רַחָמִיוּ לַעֲשׁוֹת רְצוֹנְךְּ בְּבֵּי הַמִּזְבַּח לְכָבַשׁ רַחָמָיוּ לַעֲשׁוֹת רְצוֹנְךְּ away from Your people, and from Your city, from Your land, and from Your territorial heritage. And fulfill for us Adonoy, our God the promise You made in Your Torah, through Your servant, Moshe, from the mouth of Your glory, as it is said: "I will remember for them the covenant with their forefathers whom I took out of the land of Mitzrayim, before the eyes of the nations, to be their God; I am Adonoy." For He Who remembers all forgotten things from eternity, are You, and there is no forgetfulness before the Throne of Your Glory; and the binding of Yitzchak— on behalf of his descendants— may You remember it today with compassion. Blessed are You Adonoy, Who remembers the covenant.

מֵעֶלֵינוּ וּכְטוּכְךּ הַגָּדוֹל יָשׁוּב חֲרוֹן אַפְּּךּ
מֵעְמָּדְ וּמֵעִירְדּ וּמֵאַרְצְּךּ וּמִנַּחַלָּתָדּ. וְקַיֶּם לְנוּ
מֵעְמְּדְ וּמֵעִירְדּ וּמֵאַרְצְּדְ וּמִנַּחַלָּתָדְ. וְקַיֶּם לְנוּ
ה' אֱלֹקִינוּ אֶת הַדְּבָר שָׁהִבְּטַחְתָּנוּ בְּתוֹרְתָּדְּ
עַל יְדֵי מֹשֶׁה עַבְדֶּדְּ מִפִּי כְבוֹדֶדְ כָּאָמוּר:
וְנַכְרְתִּי לְהָם בְּרִית רְאשׁנִים אֲשֶׁר הוֹצֵאתִי
לְהֶם מֵאֶרֶץ מְצְרְיִם לְצִינֵי הַגּוֹיִם לְהִיוֹת
לְהֶם לֵאלֹקִים אֲנִי הֹ': כִּי זוֹכֵר כָּל הַנִּשְׁכְּחוֹת
הְבּרֹתְבִּי נִשְּׁמִדְ יִצְּתָּק לְזַרְעוֹ (שֶׁל יַעֲקֹב)
הַבּרוּךְ אַתָּה ה' זוֹכֵר
הברית: